

Škriha trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdanje opoldne, večerje izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilagami ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejema ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6 60
pol leta 6 „ 60 „ 3 30
četrlet 3 „ 40 „ 1 70

Posamične številke stanejo 10 vin.
Od 23. julija 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11 uri popoldne.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Oglas in poslanice se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omilje svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrid.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z uredniki je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. popoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice. Dopisni naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnštvu.

„PRIMOREC“

izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1 60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Skomine po „verski šoli“.

Klerikalna stranka se je bila vrgla z vso silo na delo, da si podjarni učiteljstvo goriskega okraja z nadzornikom vred tako, da bi vsi plesali po taktu iz „Narodne tiskarne“ v ulici Vetturini. Obrekovanj in denunciranj ni bilo ne konca ne kraja, pritožbe proti „neposlušnim“ učiteljem so romale okoli šolskih oblastij dan za dnevom, in ni ga bilo skoro s svojo glavo mislečega učitelja, ki bi ne bil napaden ali denunciran; „Gorica“ in „Prim. List“ sta bevskala v številki za številko sedaj nad tem sedaj nad onim učiteljem ter klicala nad nje vso grozoto disciplinarnih preiskav in kaznij, in da bi bil vspeh gotovejši, so letale ob enem strele nad okr. sol. nadzornika, vse, kar so le mogli spravili na dan, so porabili, celo privatne pogovore v goriski Čitalnici. Klerikalci so računali z vso gotovostjo na to, da se jim nakane posrečijo: da si pripokore učiteljstvo in nadzornika ali pa slednjega strnoglavijo, na kar bi si priborili na to mesto moža s klerikalno šibo, katera bi pela novo mašo po hrbtih vseh onih učiteljev, ki bi se ne hoteli ukloniti posvečenemu gospodstvu. Ali prislo je vse drugače nego so oni mislili. Denunciranja so se pokazala kot skrajno podlost, in glede napadov po katoliških listih so bili na merodajnem mestu kmalu na čistem, da slonijo isti na lažeh najnižje vrste. Vse klerikalne nakane so se razbile ob močatost, zavednost in korektnost našega učiteljstva. Zadnja učiteljska konferenca pa je bila slovesna manifestacija solidarnega učiteljstva, katero se tim tesneje oklepa svojega nadzornika, čim bolj so ga neopravičeno napadali. Konferenca je pokazala, da učiteljstvo goriskega okraja je trdnjava, katere klerikalci nikdar ne vzamejo.

*) Oj ta Čitalnica! Človeku ni varno, ziniti v njenih prostorih besedico, ki je „kavec“ neljuba ali ki se da zasukniti tako, da jo klerikalna zloba porabi proti neljubi osebi. — Pred trem leti so infamno zlorabili pogovore dr. Tume v čitalnični brahni, sukali so besede in polagali dr. T. na jezik reči, katerih nikdar ni mislil. — Za dr. Tumo je prišel na vrsto e. kr. okr. šolski nadzornik, ki je — kakor čujemo, iz Čitalnice izstopil. Tako daleč sega nesramnost raznih kancev, ki so vsi v javnih službah!!

Klerikalci so si tega v svesti, zato pa so zdaj obrnili ostudno stran svojega zavrtnega boja ter jo pokrili z — versko šolo. Zadnji „Prim. List“ je priobčil članek, v katerem priznava, da je zaupnica, izrečena na omenjeni konferenci, odgovor na napade od njihove strani. S tem torej priznava, „Prim. List“ čisto in odkrito, da je napadal učiteljstvo in okrajnega šolskega nadzornika. Ali par vrst dalje pa začne peti tisto staro že obrabljeno pesem o verski šoli in daje razumeti, kakor da so se proti učiteljstvu goriskega okraja bojevali radi verske šole. „Mi pa zahtevamo in bomo zahtevali versko šolo“ — tako pravi „Prim. List“ sedaj, ko se je pokazala vsa ostudnost klerikalne stranke v boju, kateri jej je prinesel tolik poraz. Napadali so, ali le zato, ker je sel boj za versko šolo!!! Verska šola bi torej potrebovala lažij, obrekovanj in podlih denunciranj v svrhu svojega oživitvorenja! To bi bila lepa taka verska šola, lepa taka vera! Ali ta vera je le protveza, za katero skrivajo svoje skomine po „verski šoli“, to se pravi: po gospodstvu v šoli. Učitelj bodi pokoren duhovniku v šoli in izven šole, ubogaj njega v vsem, kar on reče, in voli z njim — potem pa boš krščanski mož, in šola bo verska šola. To je tisto, kar zahtevajo, in to so hoteli doseči tudi v goriskem okraju. Vse tisto, kar govori „Prim. List“ o dolžnostih starišev, učiteljev, o božjih naukih, o vzgoji itd., govori le za to, da slepari. Vsak pameten človek ve, da je naša ljudska šola postavljena na versko-nravno vzgojo, in je šolska postava v tem pogledu popolnoma jasna. Ta postava pa se tudi strogo izpolnjuje — ali „Prim. Listu“ je to še vse premalo; on pravi, da je res postava taka, ali mrtva črka ne zadostuje. Duh je, ki oživlja... O poznano tistega „duha, ki oživlja“. Tisti duh živi po farovžih, in sedaj hočejo, da bi se preselil tudi v šolo, da bi tam zagospodoval, da bi bil učitelj le slepo orodje tega duha, s katerim bi delal, kar bi hotel. Vsak mlečnozobi kaplan, ki se je komaj izvalil iz goriskega osrednjega semenišča, naj bi komandiral v šoli ter karnifal učitelje — o potem pa bi bila šola verska in duh bi jo oživljal!!

V boju, kateri je bila klerikalna stranka doslej proti učiteljstvu goriskega okraja, se je pokazovalo prav jasno, da je namen le ta: podjarniti si učiteljstvo, da bo pokorno farovžu ter se upiše v Slomskarijo, zategadel pa je pisava „Prim. Lista“ z vso versko zabelo le čisto navaden švindel in nič drugega. Ali s tem švindlom hočejo nadaljevati boj proti učiteljstvu, in dočim so doslej manj povdarjali „versko“ stran tega boja ter več udrihali, v slučajih najnesramnejše in na najbolj neotesan način, hočejo švindlariti odslej bolj z versko šolo. Za vero gre! Vera je v nevarnosti. „Prim. List“ je že začel v takem tonu, in da bo pridno nadaljeval, o tem ni dvoma... Ali prepričani smo, da se pokaže tudi pri novem načinu boja vsa ostudnost in laž v pravi luči ter da se odbijejo nasokski klerikalne stranke, kakor so se sedaj, ob zavednost in korektnost našega učiteljstva. V stanovski zavednosti in korektnosti stoji skala, ob katero se zaganjajo zaman valovi klerikalne poplavi; ako so se izročili tem valovom kak Rustja ali Čencič, Bog z njimi! — značajno in zavedno učiteljstvo ne pojde za njimi, ker noče, da bi jih ti valovi sprali v — mežnarje!

Naša ljudska šola je že zadosti verska, in tozadevna postava se izpolnjuje v polnem obsegu. Klerikalni boj za versko šolo pomeni le „skomine po gospodstvu nunciev v šoli. Zato svarimo stariše, naj se nikar ne dajo zapeljevati iz farovža proti učiteljem, kajti ako bi prišla šola nazaj v farovške roke, potem kmalu ne bodo znali ljudje niti za silo več pisati in brati, kaj pa šole, da bi se učili tam vsega onega, česar se učijo prosvitljenejši narodi, katerim služi v svrhu napredka baš ljudska šola.

„Verska šola“ hoče poneumniti našega kmeta da bi le molil in delal ter v farovž nosil pridelek in težko zasluženi denar, zato pa moramo napovedati tej „šoli“ boj na celi črti. Proč z njo in proč s farovško roko iz šole! Gospodje nunci naj ostanejo v farovžih ter se brigajo za svojo svečeniško službo; imajo dela dovolj. Zato kličemo: Farovž duhovniku, šola pa učitelju!

Domace in razne novice.

Promocija. — Cand. juris Janko Debelak, c. kr. poštni oficijal v konceptni službi v Trstu, je bil promoviran včeraj 28. t. m. na vseučilišču v Gradcu doktorjem prava.

Avskultanti so imenovani pravni vežbenici gg. Fran Posega, Vladimir Pertot in Amedeo Mussafia.

Umrl je v soboto dné 25. t. m. v Velesovem na Gorenjskem Josip Hacin, pred par leti uradnik tukajšnje „Trgovsko-obrtnice zadruga“ ter izvrsten predelovalec v našem „Goriškem Sokolu“. Bodi blag spomin vrlomu mladeniču!

Kranjski župnik tožil „Sočo“ in pogorel. — „Soča“ 8. julija je objavila po „Slov. Narodu“ članek „Velezanimiva pravda“, v katerem je razloženo, kako je župnik Šalehar v Dolenji vasi tušmaril s testamentom neke Marije Tekavec, ali dediči so ga tožili, župnik je pravdo zgubil v vseh treh instancah ter imel stroškov nad 630 gl. — Ko je bilo treba troske plačati, je hotel izsiliti iz jedne dedice vsaj del stroškov, grozeč ubogi ženi z večnim pogubljenjem. Pisal jej je med drugim: „Kaj bo pa enkrat po smrti, ko bo treba vse krivično poravnati, pa več mogoče ne bo. Povem Vam, da zaradi dedščine svojo dušo vekomaj nesrečno storite“. — Tako predrzno je pisal katoliški župnik po končani pravdi v vseh treh instancah. Ali ni bilo to izsiljevanje najnesramnije vrste?! — Unevno je, da sta „Narod“ in „Soča“ pošteno okrcala tega predrzneža!

Župnik Šalehar je poslal „Soči“ obširen popravek, katerega pa urednik ni sprejel. Zato je župnik tožil urednika. Na prvi obravnavi pri okrajni sodnji je bil urednik obsojen na 30 K globe in stroške s pristavkom, da mora popravek takoj priobčiti, čeprav se pritoži proti obsodbi. Katoliškega župnika je zastopal odvetnik — dr. Rajmondo Luzza t. l. O. Urednik se je pritožil na drugo instanco. Popravka ni priobčil in pritožil se še posebej tudi proti onemu delu razsodbe.

Dné 25. t. m. se je vršila prizivna obravnavna na okrajni sodnji. Predsedoval

— 23 —

Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Poljsk. pisal H. Steniewicz. — Posl. Podravski.

(Dalje.)

Pa tudi o Spihovu so pripovedovali ljudje grozne reči, namreč da čez močvirje skozi kolmež in trsičje drži k njemu tako ozka pot, da dva človeka ne moreta navstric jezdit po njej, da na obeh straneh pota leže nemške kosti, po noči pa da se ondi sprehajajo na nogah kakor iz pajčevine stkanih, glave utopljenecv, jokajoče in tuleče, ki vlačijo ljudi s konji vred v globino. Govorili so celo, da je vse obzidje okrog gradiča okrašeno s človeškimi lobanjami. Resnice vsega tega pa je bilo le toliko, da je v spihovskih ječah tarnalo zmerom dokaj sužnjev in da je Jurandovo ime radi one govorice bilo še strašnejše.

Ko je Zbišek čul o njegovem prihodu, je šel takoj k njemu, toda kot k Danušinemu očetu je šel vendar le z nekakim nemirnom v svojem srcu. Da si je Danuš izbral za vladarico svojega srca, da jej je napravil obljubo, tega mu nihče ni mogel braniti, toda zapreka je tičala v tem, da ga je kneginja pozneje z njo zaročila. Ali kaj poreče na to Jurand? Ali privoli v to ali ne? Ali kaj bo takrat, ako pa oče zakriči, da v to nikakor ne privoli? To vprašanje je napolnjevalo z grozo Zbiškovo dušo, ker mu je bilo za Danušo dokaj več nego za vse drugo na svetu. Samo ta misel ga je

tolažila, da mu prišteje Jurand v zaslugo, nikakor pa ne v greh to, da je napadel Lichtensteina, ker je to storil le radi tega, da se mašuje za Danušino mater in ker je le malo manjkalo, da pri tem ni izgubil glavo.

Sedaj torej vpraša dvornika, ki je bil prišel ponj k Amileju:

»Kam me peljete? Ali v kraljevi grad?«

»Da, v grad. Jurand je ondi pri kneginji.«

»Povejte mi, kak je ta človek, da bom vedel, kako imam govoriti z njim.«

»Kaj naj vam povem? To je povsem drugačnejši človek nego so drugi ljudje. Pravijo, da je bil nekdanj veseljak, dokler se mu kri ni zastrupila.«

»Ali je pameten?«

»Zvit je, ker guli druge, sam pa se ne dá guliti. Ej, on ima samo jedno oko, ker so drugo Nemci s puščico izstrelili, toda s tem jedinim očesom prešinja človeka do dna duše. Nihče ne more obstati pred njim. Samo kneginjo, našo gospo, ima jako rad, ker si je njeno dvornico vzel za ženo, in se sedaj njegova hči izreja pri nas.«

Zbišek si oddahne.

»Vi pravite, da kneginjini volji ne bo nasprotoval.«

»Vem, kaj bi vi želeli izvedeti, zato pa vam tudi povem vse, kar vem. Kneginja je že govorila z njim o vaši zaroki, ker se to ni moglo zatajiti, toda ne vem, kaj je on rekel na to?«

Tako se razgovarjaje sta dospela k vratom. Povelnik kraljevih strelcev, oni, ki je vodil Zbiška na

smrt, mu je sedaj pokimal prijazno z glavo; ona dva pa sta korakala mimo straže na dvorišče in potem stopila na desno v poslopje, kjer je prebivala kneginja.

Dvornik, zagledavši služabnika pred durmi, ga vpraša:

»Kje je Jurand iz Spihova?«

»V veliki sobani s hčerko.«

»To je ondi,« reče dvornik ter pokaže vrata.

Zbišek se prekriža, na to pa dvigne zagrinjalo odprtih vrat ter vstopi z vtirpajočim srcem v sobo. Toda tu ni takoj zagledal Juranda z Danušo,

kajti sobana ni bila le velika, marveč tudi mračna. Še le čez nekaj časa zagleda jasno glavo deklice, ki je sedela na očetovem krilu. Ona tudi nista slišala, ko je vstopil, za to je obstal pri zagrinjalu in dejal:

»Hvaljen bodi Jezus Kristus!«

»Na veke vekov!« odvrne Jurand ter vstane.

V tem hipu skoči Danuša k mlademu vitezu, ga prime za roko in zakliče:

»Zbišek! Oče je prišel.«

Zbišek jej poljubi roko, potem vstane, se približa z njo k Jurandu ter reče:

»Prišel sem, da se vam poklonim. Ali veste, kdo sem?«

Na to se je globoko priklonil ter razprostrl roke, kakor bi mu hotel objeti noge. Toda Jurand ga prime za roko, obrne ga k luči ter ga jame ogledovati.

Zbišek se je bil že nekoliko spametoval. Rado-veden je dvignil oči ter zagledal pred seboj moža orjaške rasti s plavimi lasmi in s takisto plavimi brkami, z licem razoranim od koz ter jednim samim

je svetnik Schmarla, prisledniki pa so bili svetnik Zörner, Rutar in Kuharčevič. Urednika je nadomestoval A. Gabršček, župnika Saleherja pa — dr. Rajmondo Luzzatto. —

Obravnava je trajala precej dolgo časa, ker je urednikov namestnik obsirneje pobijal popravek in čeznega popravkarja Saleharja. Na govor dr. R. Luzzatta se je zopet oglašil.

Dasi je slučaj jako zanimiv, nimamo prostora, da bi obsirneje poročali o tej obravnavi. — Povemo le se, da je dr. R. Luzzatto zahteval i za to obravnavo 40 K ekspenzarja. — Sodni dvor je po daljšem posvetovanju razveljavil prvo razsodbo in oprostil „Socinega“ urednika.

„Obrambno društvo“ se je bahalo v svojem poročilu na občnem zboru, da „Soča“ toži radi nekega popravka. Sobotna obravnava mu je dala zasluženi odgovor.

Smrtna kosa. — Popoldne ob 4. uri pokopljejo gospo Marijo Komac; pogreb pojde iz hiše št. 6. v ulici Riva Corno. Mir njeni duši, preostelim naše sožalje!

Umrli je v Gorici c. kr. konzul v pokoj Anton Neumann v starosti 70 let. V Gorico je bil prišel iskat zdravja boleznin na srcu.

Skušnje učiteljske usposobljenosti se bodo vršile pred izpraševalno komisijo v Kopru od dne 4. novembra naprej.

Za slovensko poroto v Trstu je vložila prošnjo na pravosodno ministerstvo tudi občina Zgonik na Krasu. Naj se oglasijo vsi prizadeti!

Proti jetiki. — Deželni odbor je razposlal vsem občinskim zastopom v deželi tako-le okrožnico: Z namestništvom naznanilom 8. avgusta 1902. št. 20163 deželni zakonika št. 21. so se objavili natančni predpisi, ki merijo na to, da se prepreči razširjevanje tuberkuloze. Deželni odbor je prepričan, da, ako se bode strogo ravnalo po teh predpisih, se lahko izdatno zabrani to hudo v naši deželi razsajajočo bolezen, in da se ozdravi po njej okužene bolnike, ako se z njimi primerno ravna in jih oskrbuje. Radi tega priporoča deželni odbor županstvu najtopleje, da se strogo drži objavljenih določil. V svrhu pa, da se bode v posameznih občinah po teh predpisih ravnalo, ima se za to županstvo prizadevati po svojih organih: razun tega naj se naprosijo zdravniki, ki lečijo v tamošnji občini, posebno pa oni, ki so stalno v službi tamošnje občine ali občinarjev, da naj podučujejo pri priložnostih ljudstvo o obveznih in priporočljivih naredbah, navedenih v namestništvem razglasu, po kojih se da vspešno zabraniti tuberkulozo in nje razširjenje.

„Corrierove“ prismedarije. — „Corriere Friulano“ dokazuje, kako težko je pozabljati, čeprav neumnosti. „Corriere di Gorizia“ je veliko lajal proti Slovencem. Taki časi so prešli, ali „Corriere Friulano“ od časa do časa zaleja kako prismojenost, menda le

bolj „radi lepšega“ zastran raznih bratov zunaj dežele. — V št. 127. je priobčil članek „O niente o male“, ki ropota proti neki postavki v državnem proračunu, od katere pade drobtinica tudi „Solskemu Domu“ za posebne usluge, ki jih skazuje državi. In ta veleliberalni „Corriere“ meni, da država ne bi smela nič dati zavodu, ki ni italijanski, kakor da Slovenci nismo državljani. Pravi, da „Š. d.“ je zavod za poslovenjevanje laške Gorice itd. Tisti bedak, ki je napisal oni članek, naj pove, koliko italijanskih otrok zrhaja v „Š. D.“? Ako nič, ako zahrjajo le Slovenci, kaj potem? Ali ne odpade ves članek med prazno slamo? — No, mi „Corrierovega“ brčanja ne jemljemo preveč resno. Vemo, da v svoji obnemoglosti včasih brčne zaradi „dobrega imena“ pri odrešenih in neodrešenih bratcih, ki živijo bolj neodvisni od Slovencev nego nasi goriški someščanje laškega jezika in srca, ki so na Slovence tako grozno navezani, da bi se morali izseliti, ako jim vsi naši ljudje obrnejo svoje hrbte. In tega se boje! L. 1897. jim je še preživo v spominu. Naj le zopet začnejo in izzovejo drugo izdajo l. 1897. — in potem „so bili v Gorici“. Mi si le želimo od laške strani zopet malo več napetosti, to izmodri marsikaterega Slovenca! — „Corriere“, evo ti hvaležne naloge!

Nicolo Tommaseo na Placuti. — Ta mesec je preteklo 100 let, odkar se je rodil v Šibeniku v Dalmaciji Nikolaj Tommaseo, velik pisatelj in pesnik. Tommaseo je bil rodom Hrvat in se je tudi vedno zavedal svoje slovenske narodnosti, ali ker mu je postala Italija druga domovina, je pisal v laškem jeziku. Lahi so hoteli napraviti sedaj iz stoletnice tega veleuma veliko narodno demonstracijo ter pokazati, kako laska da je Dalmacija, toda šibeniška občina, ki je umevno v hrvatskih rokah, je prepovedala vsako tako slavlje, ki diši po demonstraciji in po irredenti.... Nismo imeli namena, pisati o tem, ali nekaj se je zgodilo, kar nas sili, da spregovorimo par besed. Ko je šibeniška občina prepovedala laške nakane, se je čutil menda užaljenega tudi tukajšnji „Gabinetto di lettura“, kateri je brzojavil v Šibenik za Hrvate razžaljivo, trdeč tudi, da Tommaseo ostane Lah itd. Šibeniški župan pa je tem gospodom hrvatsko odbrzojavil: Zahvaljujemo. Tommaseo je posvetil mestu Trstu brošuro, podpisavši se: neki Slovan. In kot tak je napisal mnogo, da izobrazí Italijance. Tommaseu kot Hrvat smo mi Hrvatje postavili v Šibeniku na svoje troške spomenik. Svečanosti povodom stoletnice smo zabranili, ker je neki odstotek rene-gatskih Slovanov, takozvanih Italijanov, hitel, da profanuje njegovo veliko ime. Tommaeo je napisal: Naj Bog obvaruje našo slovensko narodnost, in mi velimo: Tako bodi! —

Goriški mestni svet je tudi hitel počastiti Tommasea in sicer je prekrstil staro Placuto v „Piazza Tommaseo.“ Placutarji

torej sedaj vedo, da nosi odslej njihov kraj ime po velikem Slovanu, ki je učil Italijane v njih jeziku marsikaj lepega.

Bohinjska železnica. — Včeraj je pregledovala komisija, sestavljena iz zastopnikov notranjega in železniškega ministerstva, tržaškega namestništva ter cestnega odbora tolminskega, kako bi se napravila nova zvezna pot med Modrejšo, Bačo in Knežo; načrt predložijo železniškemu ministerstvu v pregled in odobrenje. Podrobni načrti za novo železnico med Podbrdom in Gorico so bili dodelani že koncem meseca septembra t. l. Do konca novembra skonča bržčas politiska komisija svoje delo glede na razlastitve zemljišč.

Vipavska železnica. — Pišejo nam: „Včeraj se je ustavil vlak na potu iz Ajdovscine v Gorico pri km 5.3 ter stal tam 16 minut. Vzrok: slabo oglje, kakoršno rabijo na tej železnici, ki ne služi ne prometu pa tudi ne zdravju vozečega se občinstva in uslužbencev. — Tudi je premalo uslužbencev nastavljenih na vlaku, ko je promet vedno velik. Naj se poskrbi v tem pogledu, da bo prav za vse, pa tudi za to, da se bodo vlaki snajžili, predno odhajajo iz Gorice.“

V Vrhpolji na Vipavskem je zmagała pri občinskih volitvah v vseh treh razredih narodno-napredna stranka. Ustje, Planina, Slap, Col in sedaj Vrhpolje! Klerikalce je strah. Živel Vrhpoljci!

Kurat Štrancar v Štanjelu nam piše potom „Obrambnega društva“: Ni res, da sem jaz očeta okoli gonil s pismi do volilcev; res je pa, da je nesel samo pismo o rih. volitvah mojemu bratranču v Rihemberk, katerega je že 1000 korakov od Štanjea srečal, in se potem vrnil. Ni res, da sem vabil volice iz Lukovca in tudi drugod v farovž, da bi volili katoliške može, razun enega. Ni res, da sem pisal pisma do volilcev razen enega.

Priobčujemo, ker v tem pismu priznava kurat, da je res agitiral pri rihemberskih volitvah, kar se mu je v glavnem očitalo. Na dlakocepljenje se ni ozirati pri taki reči, marveč na zrno; v tem slučaju na to, da je kurat res agitiral. Koliko jih je obdeloval, ali več ali manj, je postranska stvar, glavna je ta, da je agitiral; pisal je pismo, preganjal svojega bratranca po farovžu, in vabil je nekega moža iz Lukovca v farovž, in to vse radi volitev. Ali se to ne pravi: agitirati za rihemberske volitve? Kako pa je bil ta nunc razžaljen, ko se mu je to očitalo, in piskal je po farovških listih, da niti ganil ni za rihemberske volitve. Ali sedaj pa sam priznava, da je agitiral. S tem priznavanjem pa smo zadovoljni, ker nam je potrdil ne-hote sam g. kurat resničnost naše pisave v jedru. In s tem konec.

Izpred sodnišje. — Dne 24. t. m. se je vršila pred najvišjim kasacijskim sodnim dvorom na Dunaju razprava na pritožbo ničnosti, katero je podel odvetnik dr. Tuma kot zastopnik Valentina Mišigoja, ki je bil,

kakor se čitatelji spominjajo, pred tukajšnjo poroto radi hudodelstva ropu obsojen na tri leta težke ječe. Visoki kasacijski sodni dvor je pritožbi ničnosti, katero je zagovornik dr. Tuma osebno zastopal, ugodil v popolnem obsegu ter odredil, da se dopusté vse pri prvi obravnavi ponujane priče in dokazi ter se na podlagi teh stvari vrši nova razprava.

Droblž. — V ulici Mandria stanuje rodina Rijavec. Žena Cecilija je položila nedavno na ognjišče svojega 13 mesecev starega Francka, menda da bi se grel. Ko se je nekoliko odstranila, je dete prišlo k ognju, kjer se je zvrnil nanj lonce vrele vode. Dete se je vse opeklo in te dni je izdihnilo. — Laško solo „Lege“ v Neblem otvorijo 1. novembra letos. — V Skocijanu v Furlaniji so udrli nedavno tatovi v stanovanje Domenika Gradnika ter so pokradli 4520 K in vrednosti, zlatnine itd. K 360. Gradnikovi so se nahajali v Trstu pri pogrebu očeta. Zapri so dva sumljiva človeka; slutijo pa, da je bilo več udeležencev na tej tatvini. — V Vrtojbi je padla deklica Emica Marusičeva v gnojšče. Igrala se je na vrtu, pri čemur je prišla do gnojšča ter padla. Potegnili so ven še živo ali za nekaj ur je umrla. — V Krmini bi bili v neki družini trije umrli kmalu za zastrupljenjem z gobami. K sreči je prišla pravočasno zdravniška pomoč. — Josipa Simoniča iz Gabrij je poškodovalo v kamnolomu na desni nogi tako nesrečno, da je moral v Gorico v bolnišnico. — Neki trgovec, ki je hotel prodajati gnjil „pršut“, je bil kaznovan na 30 K globe, drugi, ki je hotel prodajati pokvarjene salami, je pa dobil kazni 20 K. Nekdo pa se je zoperstavljal, ko so mu konfiscirali nezrelo sadje, in radi tega je dobil 7 dni zapor.

Zgubljen — najdeno. — Na teka-lišču Josipa Verdija se je našla zlata ženska ovratna veržica; kdor jo je izgubil, naj se oglasi na policijskem uradu.

Službe išče unirovljen orožniški podčastnik. Zmožen je slovenskega, hrvatskega in italijanskega jezika. Želi nastopiti službo kot pomožni uradnik v kaki pisarni. — Ponudbe na naslov: K. L. na upravnishvo „Soče“ v Gorici.

Vsakdo ima takošen želodec, kakoršnega sam hoče, t. j. kakor ga čuva. Delovanje prebavnih organov se mora redno opazovati ter paziti, da se istih ne loti kaka težka, kronična bolezen. Da se želodec obvaruje ter ohrani zdrav, služi najbolje že 40 let uporabljivi Rosa-balsam iz lekarne B. Fragnerja, c. kr. dvornega zalagatelja v Pragi. Ta balzam se dobiva tudi v tukajšnjih lekarnah.

Razgled po svetu.

Iz državnega zbora. — Iz seje v pitek omenjamo še govor poslanca Roman-czuka, ki je napadal prav v rezkih besedah poljsko šlahto, ki ravna nečloveško z Malo-rusi. O priliki zadnjih volitev v Galiciji je

sivim očesom. Zdelo se mu je, da ga hoče to oko prešiniti skozi in skozi, kar ga je spravljalo očitno v zadrego; ni vedel, kaj ima reči, ali hotel je vsekako pretrgati ta nepovoljni molk in zato vprašal:

»Vi ste torej Jurand iz Spihova, Danušin oče?«

Toda Jurand mu pokaže hrastovo klop, na kateri je sedel poprej, in ne spregovorivši besedice, ga ogleduje dalje.

Zbišek se oglaš: nesirpno čez nekaj časa:

»Vedite, da mi je neugodno tako sedeti kakor pred sodniho.«

Šele sedaj spregovorí Jurand:

»Ti si torej napadel Lichtensteina?«

»Dà!« odvrne Zbišek.

V očesu gospoda iz Spihova zabliška nekaka čudna svetloba in grozno njegovo lice se nekoliko zjasni. Čez trenutek pogleda Danušo ter vpraša znovič:

»Ali to radi nje?«

»Dà, radi koga neki drugega? Nemara vam je že povdal stric, kako sem jej obljubil, da odtrgam tri pazeve šapelje z nemških čelad. Ne mislim pa že več le na tri, marveč jih pobijem toliko, kolikor imam prstov na rokah. Vrh tega hočem še vam pomagati v osveti, saj velja to za Danušino mater.«

»Gorjé njim!« zakliče Jurand.

Zopet nastane molčanje. Zbišek, vidé, da segajo njegove besede Jurandu v srce, razliva še nadalje svojo mržnjo nad Nemce ter reče:

»Jaz jim tega ne dopustim, ker sem radi njih malone izgubil glavo.«

Na to se obrne k Danuši ter dodá:

»Ali ona me je rešila.«

»Vem,« reče Jurand.

»In ne hudujete se radi tega?«

»Ker si jej napravil obljubo, torej jej služi, kajti tak je vitežki običaj.«

Zbišek nekoliko omahuje, čez trenutek pa jame govoriti z očitim nemirom:

»Pomislite, s svojim ogrinjalom mi je pokrila glavo. Čuli so vsi vitezi, čul je tudi frančiškan, ki je bil pri meni z razpelom, ko je rekla: »Ti si moj!« In resnica, do svoje smrti nočem biti katere druge, tako mi pomagaj Bog!«

Po teh besedah je zopet pokleknil in hoté pokazati, da pozna vitežki običaj, je z velikim spoštovanjem poljubil oba Danušina čreveljca; na to se je obrnil k Jurandu ter vprašal:

»Ali ste že videli na svetu drugo tako? Kaj?«

Ali Jurand se prime z obema rokama za glavo, zapre oči ter reče potihoma:

»Videl sem jo, toda Nemci so mi jo ubili.«

»Torej čujte,« reče Zbišek vneto. »Jedna se nama je zgodila krivica in jedna naju čaka osveta. Tudi naše ljudi iz Bogdanca, ko so se jim pogreznili konji v močvirje, so ti psi postreljali s svojimi puščicami. Vi ne najdete nikogar boljšega za svoj posel nego mene. To ni zá-me nič novega. Vprašajte strica. Naj že pozovem sovražnika na boj s kopjem, s sekiro, ali s kratkim mečem, meni je to vsejedno. Ali je vam stric že povedal o onih frigijskih vitežih?? Nakoljem vam Nemcev kakor ovnov; ker pa se tiče vaše deklice, pa vam tu klečé obljubujem, da se hočem za njo boriti celo s samim peklenščekom, da ne odstopim od nje niti za posveto bogastvo, niti za čredo, niti za dragotino, ko bi mi ponujali tudi najlepši gradič s steklenimi okni brez nje, nočem ga vzeti, za njo pa pojdem bodisi tudi na konec sveta.«

Jurand je sedel nekaj časa, objemáje si glavo z

obema rokama, toda čez trenutek se je zdramil iz zamišljenosti, ter dejal otožno:

»Všeč si mi, dečko, toda ne dam ti je, kajti ni odločena tebi, revež?«

Ko Zbišek začuje te besede, postane nakrat nem ter gleda z izbuljenimi očmi Juranda, nezmožen niti besedice spraviti iz sebe.

Toda Danuša mu priskoči na pomoč. Zbišek jej je bil zelo drag in vrhu tega jej je jako ugajalo, da je ni imel več za »punčko,« marveč za odraslo deklico. Všeč jej je bilo, da je zaročena z njim, rada je sprejemala slaščice, s katerimi je Zbišek vsaki dan prihajal k njej, in ko je sedaj spoznala, kaj jej ima biti odvzeto, je urno skočila s klopi, skrila glavo med kolena svojega očeta ter zaklicala:

»Oče, oče, jaz se bom jokala.«

Jurand jo je ljubil nad vse na svetu, torej je položil svoje roke na njeno jasno glavico. Na lieu mu ni bilo opaziti niti jeze, niti mržnje, marveč se je ondi zrknila sama tuga.

Zbišek se je zavedel ter dejal:

»Kako to? Vi hočete nasprotovati volji božji?« Toda Jurand mu odvrne mirno:

»Ako bo to volja božja, pa je tudi dobiš, toda jaz ti ne morem dati dovoljenja. Kaj rad bi ti ga dal, toda ne morem...«

Po teh besedah dvigne Danušo ter gre z njo proti vratom. Ko mu hoče Zbišek zastopiti pot, obstane za trenutek, na to pa reče:

»Ne bom te oviral v tvoji vitežki službi, toda ne povprašuj me po ničemur, ker ti ne morem reči ničesar.« In odšel je iz sobe.

(Dalje pride.)

bile zaprtih okoli 1000 volilcev; godile so se razne sleparije. Poljedelski delavci dobivajo poprečno 28 do 50 stotink dnine; s tem morajo skrbeti tudi za hrano. Pred sodniki je bilo po štrajku že 521 kmetov. Veleposestniki postopajo naravnost nečloveško s svojimi kmeti.

V seji 28. je odgovoril Körber na Spinitchevo interpelacijo glede na dostavljanje laških povabil na nabor mladeničem v občini Dolina od strani okr. glavarstva v Kopr. Rekel je, da se je zgodil pogrešek, kateri pa se je takoj popravil. Körber je odgovoril še na več interpelacij. Daszynski je utemeljeval svoj nujni predlog glede štrajka v Galiciji.

Prestolonasledništvo. — „Neues Buda-pester Abendblatt“, ki je ob svojem času prvi prinesel vest, da se omoži Štefanija vdrugec ter je sporočil prvi, da se poroči nadvojvoda Franc Ferdinand, je sedaj objavil senzacionalno vest, da se hoče nadvojvoda Franc Ferdinand odpovedati prestolonasledništvu na korist svojemu nečaku, nadvojvodi Karlu Francu Jožefu. Ta sklep je že star, a povedal ga je nadvojvoda šele pred kratkim našemu cesarju. Zato se nadvojvoda vedno manje udeležuje javnih prilik ter živi le za svojo rodbino. — Vest se sicer dementuje, ali navzlic temu utegne biti resnična!

Tržaške vesti. — Poročali smo, da se je znani mestni svetovalec Rascovich odpovedal svoji časti mestnega svetovalca. Ali ko so prečitali njegovo odpoved v mestnem svetu, so sklenili, naprositi ga prav lepe, naj ostane. In Rascovich, kateri je bil poprej prav odločen, da ostane pri odpovedi, se je sladkim besedam župana in drugih udal ter preklical odpoved.

„Ruski kružok“ je imel te dni svoj občni zbor, na katerem je bil izvoljen predsednikom dr. Černe, tajnica je gospa Bartolova. Poučuje se vsak ponedeljek in četrtek. Kružok ima dva tečaja: učence od lani ter letošnje nove.

V nedeljo so imeli shod v Barkovljah, na katerem se je govorilo o odprtu otroškega vrta na Greti.

Minoli teden so bili morali zaustaviti za nekaj časa promet na openski železnici radi burje. „Sole“ poroča, da bi se bila zgodila v burji zopet kmalu nova nesreča, ker je skočil spajalni drog s tira in je bilo mogoče ustaviti voz šele v Štorkliji. Nekatere gospe so se bile na tej vožnji onesvestile.

Štrajk Lloydovih kurilcev je končan, ker se je ugodilo zahtevi, da se je pri najemanju kurilcev in mornarjev posluževati v prvi vrsti posredovalnega urada društva kurilcev in mornarjev.

V Trstu so zborovali 19. t. m. davčni uradniki Primorja. Med drugim so sprejeli predlog, da se zasnje podporna oziroma bolniška blagajna za davčne uradnike. Označili so novo instrukcijo o zaračunanju direktnih davkov kot težko izvedljivo v nekaterih točkah. V tem pogledu izroče ministerstvu prošnjo.

V Trstu so našli po zadnjem ljudskem štetju le 24.679 Slovencev. Potemtakem bi bilo padlo slovensko prebivalstvo v odstotkih od 20.4 na 16.3. Toda vemo, kako so steli!

Poslanec Spinitč s tovariši je stavil v državni zbornici nujni predlog v pomoč bedi. Predlog slove: C. kr. vlada se pozivlja:

1. Naj podpore iz državnih sredstev v olajšanje, oziroma odpravljanje bede in za izvajanje malih splošnokoristnih javnih del za kmečko prebivalstvo Istre, ki je v resnici sploh v potrebi, najhitreje dovoli;

2. Naj v proračunu za leto 1903. postavi zneske kakor naknadne kredite za povzdigo izlasti poljedelstva mej kmečkim prebivalstvom imenovane dežele, in za izvajanje javnih del — osuševanj močvirij, uravnav potokov, del na cestah, v pristaniščih, pri vodnjakih — o katerih se je v zadnjih letih v zbornici poslancev govorilo med drugim in glede katerih so bile vsprejete resolucije.

Dalje je interpeloval gledé znane porotne razprave proti Škrku v Trstu glede na postopanje državnega pravdnistva, predsednika na isti razpravi, deželno sodnega svetnika Henrika Pederzollja, in sodnega dvora. V istej izvaja interpelant, da je državno pravdnistvo na podlagi izključno slovenskih pravnih spisov (samo zdravniško mnenje je bilo nemško) vložilo italijansko obtožnico, da sodni dvor ni hotel predložiti višemu sodišču prošnje za delegacijo druge porote, pred katero bi se bilo lahko razpravljalo v sloven-

skem jeziku, dotim je v drugih dveh analognih slučajih v istem porotnem zasedanju isti predsednik takoj predložil prošnje za delegacijo druge porote, ter odložil razpravo do višje rešitve. Nadalje žigosa interpelant postopanje predsednika razprave, ki da je skušal pregovoriti na razpravi obtožence, naj izjavi, da se ne strinja s predlogom branitelja za delegacijo, s čemer bi bil branilec izpostavljen. Interpelacija navaja tudi, da je predsednik Pederzoli pred razpravo in po istej govoril z obtožencem ter ga izpraševal za hrbtom branitelja, razume-li italijanski, ter naglašal, da je razpravljanje na tržaškem drželnem sodišču, kjer je slovenski jezik sodni jezik, nezakonito, ker kazenski pravni red pozna tolmače le za tiste jezike, ki niso sodni jeziki!

Ozirom na vse to vprašujejo interpelantje voditelja pravosodnega ministerstva, da-li hoče, v interesu pravosodstva in ugleda brambe, ukreniti potrebne korake, strogo naložiti državnim pravdnistvom v Trstu in Rovinju, naj proti slovenskim obtožencem ulagajo obtožnice v slovenskem jeziku ter da na takih razpravah govore v istem jeziku ter istotako strogo naložiti c. kr. deželnemu sodišču v Trstu in okrožnemu sodišču v Rovinju, da skrbita za to, da se v teh mestih sestavi porota tako, da bo enako število italijanskih in slovenskih porotnikov, s čemer bi se omogočila po potrebi v vsakem slučaju sestava slovenske ali pa italijanske porote.

Napredna slovanska skupina. — Z Dunaja pišejo, da se dela na to, da bi se v parlamentu zasnova „napredna slovanska skupina“, v katero bi se združili vsi napredni slovanski poslanci. Tak klub bi lahko štel kakih 15 do 20 poslancev, in zastopal bi pred vsem z odločnostjo napredna načela v javnem življenju. Po našem mnenju bi kaj takega ne bilo napačno. Enkrat se morajo tudi v parlamentu priceti družiti vsi slovanski elementi, ki so v resnici svobodomiseln!

Za Idrijo nič! — Konec.) — Za zboljšanje zdravstvenih razmer v mestu se ni storilo od strani vlade ničesar. Poslali so nam različne gospe, kateri so konstatirali nedostatke, a ko smo prosili za podporo, ni bilo nobenega odgovora. Asanačne komisije, statistična poročila o boleznih, razne druge sitnosti se nalagajo občini, kedar se pa zahteva podpore, umolkne vse. Drug odlašal na drugega tako dolgo, da stvar zaspi. Prometne zveze so take, da se hodijo ljudje k nam učiti, kake zveze so imeli ljudje v 14. stoletju. Ako se ne preskrbiš pred zimo z vsem potrebnim, si v nevarnosti, da lahko zmrzneš ali pa c. d. lakote pogineš. In to v Idriji, ki je dala državi že tisoč milijonov goldinarjev dobička! Kaj bi storilo to vladi, ako bi dala za nas dva milijona nazaj, da se napravi železnica? Ali ne! Za Idrijo se ne sme ničesar storiti, Idrija daj, dokler imaš kaj. Niti do tega se ne moremo povspeti, da bi država prevzela jedino cesto, ki nas veže z železnico, v svojo oskrb. In kdo je temu kriv? Mi sami! Naši poslanci, in sicer brez izjeme, se zadovolje, ako vzdignejo vsakih šest let enkrat svoj glas, da povedo kake razmere vladajo pri nas, da bi pa od vlade zahtevali, da se to korenito odpomore, jim še na misel ne pride. Kako je ropotal c. r. Šusteršič, kaj vse stori za Idrijo, ako bode izvoljen! In sedaj, možiček lepo tiho sedi v svojem klubu in se na Idrijo niti ne spomni. Klerikalci imajo tam na Dunaju svoj lepi klub, v katerem jih sedi precejšnje število, s katerim se tudi radi pobahajo, ali da bi tile gospodje temeljito zahtevali, kar Idriji gre, to jim še v sanjah ne pride na um. Naš poslanec Arko, kateremu bi morale biti razmere dobro znane, hodi v Ljubljano razgrajati, namesto delati.

Kaj vse ima mesto Pribram! Ljudske šole, meščanske šole, srednje šole, akademije, železnico na vse strani, in vendar nima država od tega rudnika niti vinarja dobička! Nam pa niti toliko ne dajo, da bi dobili potrebne moči za ljudsko šolo, kaj šele za druge reči! Ako premišljujemo vse te krivice, ki se nam gode, se nam usiljuje misel v glavo, da bode treba res drugače nastopiti, da nam bode treba z vso odločnostjo zahtevati, da se nam da to, kar nam gre. Zahtevati bomo morali od svojih poslancev, da vrše svojo dolžnost, da

povedo na pristojnem mestu to, kar bi se moralo že zdavno zgoditi, da ne bomo vedno in vedno brali: za kanone toliko, za Idrijo nič!

Milljunska defraudacija v Pragi. — Defraudacija v svetovlaški posojilnici je razvnela vse sloje praškega prebivalstva, takisto tudi učence tamkajšnjih učnih zavodov. Razposajena mladina prepeva satirične pesmi, ki se nanašajo na to velikansko defraudacijo, ter kriči nad duhovniki po cestah radi tega. Deželni šolski svet je izdal zategadel strog nalog, da se mladina svari pred takimi manifestacijami ter kaznuje vse one, ki gresijo proti tej določbi.

Ogerski državni proračun izkazuje izdatkov K 1.090.462.670, dohodkov pa K 1.090.936.474, torej prebitka K 473.804.

Kanal od Kolpe do Jadranskega morja. — Ministerstvo poljedelstva v Budimpešti je naročilo tehničnemu svetniku Ernestu Izsaki, naj napravi načrt kanala, ki bo vezal Kolpo z Jadranskim morjem.

Različne vere. — Iz Pietrove na Štajerskem pišejo: Kako se imajo božji služabniki med seboj, evo sledeče: Ko je bila hmelska trgatav, dovolil je naš žalski župnik Koren, da smemo hmelj obirati tudi v nedeljo — gotovelski župnik Zupančič pa je ravno nasprotno zabičil na prižnici, da kratkoma ne smejo gotovelski župljani obirati hmolja v nedeljo, ker bi jih drugače zadela božja „strafenga“. Je pač vera tu drugačna, tam pa zopet drugačna, kakor so tudi božji služabniki tu taki, drugje pa zopet taki.

Pohujšljivi stotaki. — Pred nekaj dnevi so prišli v promet novi stotaki. Reči se mora, da so lični, ali slike so take, da so ljubljanskega škofa silno razburile. Pomislite, ljudje božji, na ogerski strani stotakov je naslikan čisto nag fant, pa tudi na avstrijski strani je prav obilo nagote, toliko, da mora pohujšati celo kakega starega dragoneca in tudi kaplana, dasi je „Presvetli“ s hvale vredno hitrostjo takoj ukrenil, kar je v njegovih močeh, da stotaki ne bodo razširjali pohujšanja in mesenosti. V ta namen je „Presvetli“ izdal tajno pastirsko pismo, v katerem je pojasnjena nevarnost teh stotakov in so dana navodila, kako to nevarnost odstraniti. Gosp. škof je mnenja, da so stotaki že sami na sebi stvar, v katero se človek lahko zamakne, kaj šele v te nove stotake, polne nagot. Posebno za device katerekoli starosti ni to nič. In z ozirom na to zaukazuje škof, naj se vsak tak stotak takoj nese v farovž, da so tako onemogoči vsako pohujšanje. Res, ljubljanski gospod škof skrbi z očetovsko ljubeznijo, da se ljudstvo ne pohujša po novih stotakih.

Narodno gospodarstvo.

Goriški kmetje, zdramite se!

V celjski „Domovini“ smo citali iz peresa veščaka in kmetijskega učitelja članek, ki je sicer posvečen štajarskim kmetovalcem, ali je pisan tako, da mutatis mutandis prav pritiče tudi na naše razmere. Nekaj tega priobčujemo, da slišimo glas veščaka, kateri nas je opozoril na ta svoj članek, ker pozna dobro tudi naše razmere, in da iz tega članka uvidimo, kaj nam nedostaja v deželi v marsikakem pogledu, ter si izcerpimo iz njega kak nauk. — Članek slove:

Ni nam poznat do današnjega dne strokovno šolsko izobrazen kmetovalec, kateri bi se bil potrudil današnje kmetijske razmere tako temeljito proučiti ter prava resilna sredstva nasvetovati, kakor je to storil Gustav Pirc, ravnatelj c. kr. kmetijske družbe kranjske, v svoji pred kratkim izdani brošurici: „Kmetijske razmere na Kranjskem“. Ker so v tej brošurici popisane kranjske kmetijske razmere prav fotografsko enake našim goriškim, so tudi resilna sredstva, katera odlični strokovnjak g. Pirc v njej navaja, za naše kmetijske razmere ednako vredna. In to je, kar nam daje povod, v brošuri navedena resilna sredstva tudi v našem listu skrajšano reproducirati ter naše kmetovalce pozivljati, da se zdramijo ter da se jih i oni oklenejo.

V odstavku 11. na strani 59. brošurice piše mož pod napisom „Kako je na Kranjskem uvesti umnejše kmetovanje“ tako-le: „Umno kmetovanje je najtežavnejša obrt na svetu; umni kmetovalec mora biti dandanes v svoji stroki teoretiško in praktično

naobrazen, a poleg tega mora njegovo obrtovanje prevajati pravi trgovski duh. Naše kmetijstvo povzdigniti je naloga in dolžnost kmetovalcev samih, a k tej nameri jih zbuditi in usposobiti ter jih v tem prevažnem delu podpirati in iti jim na pomoč z vsemi mogočimi sredstvi na roke, je pa sveta dolžnost vseh poklicanih činiteljev. Privedimo kmetijski stan do spoznanja, da si edino le on sam more izdatno in trajno pomagati ter da naj zama priča rešitve od kje drugje. Samopomoč naj postane geslo naših kmetovalcev, a poklicani krogi naj kmetovalca podpirajo in ga za samopomoč vzgoje. V ljutem gospodarskem boju premaga dandanes le močnejši, in sicer gmočno, a še bolj duševno močnejši; zato pa mora biti kmetovalec za svoj lepi poklic tudi izučen.

Vzgoja in pouk edina moreta naš kmetijski narod rešiti. Enako kakor se dandanes skrbi po mestih za strokovno izobrazbo slednjega rokodelca, tako se še v veliko večji meri mora skrbeti za strokovno izobrazbo kmetovalčev. Tisti rokodelci, obrtniki ali tvorničar, ki dandanes ne pozna svojega orodja, svojih strojev, svojih sirovin, ki ne zna oceniti svojega trgovskega položaja, mora propasti. Zato propada tudi naš kmetovalec, ker ne pozna svoje zemlje, ker ne ve, kaj je rodovitost, ne pozna svojih sirovin, ne pozna življenskih pogojev in notranjega življenja in nima pojma o trznem položaju kmetijskih pridelkov in izdelkov. Naš kmetovalec vidi, da v kmetovanju delujejo njemu neznane naravne sile, in ker jih ne ume, jih spaja z vrazami in udan v svojo usodo pričakuje vse le od slučaja, t. j. od dobre letine. —

Naše ljudske šole so potrebne korenito izpremembe; v njih mora kmetovalec otrok dobiti podlago za bodoči poklic, in nadaljevalne šole morajo biti ednake obrtnim nadaljevalnim šolam po mestih, t. j. skrbeti morajo za tisto strokovno kmetijsko izobrazbo, ki je vsakemu kmetovalcu nenehno potrebna. Vrh to splošne vzgoje in izobrazbe s posebnim ozirom na kmetijstvo, ki bodi v nadaljevalni šoli skoraj že popolnoma strokovna, naj se z vsemi silami skrbi za dobro strokovno izobrazbo s kmetijskimi šolami, ki naj bodo za naše razmere prav in dobro urejene.“

Tako piše odlični strokovnjak g. G. Pirc. Zadnji vek je tisti, ki nas spodbuja in primoruje, da danes, kakor že v prejšnjih letih, naše napredno-kmetijske gospodarje, katerim je ležeče na rešitvi našega kmetijskega naroda, na kmetisko šolo opozarjamo, katera je gotovo za naše slovenske razmere danes najboljša urejena, in ta je deželna kranjska kmetiška šola na Grmu pri Novem mestu. Šola je popolnoma slovenska. Pouk je na Grmu le dveleten in prične se koj v prvem letu s strokovnimi, v slovenščini predavanimi predmeti. Da je pa kmetiška šola na Grmu za naše slovenske razmere dandanes najboljša urejena kmetiška šola, dokaz temu je pač to, ker je urejena po predpisih c. kr. poljedelskega ministerstva.

Nato sledi popis znane kmetijske šole na Grmu, kako je upravljana in kaj vse se uči na tej šoli. Šola je res priporočljiva, ali nimamo tu tega namena, delati za njo propagando, marveč opozoriti hočemo na našo domačo kmetijsko šolo v Gorici. Tukaj bi želeli, da se strnejo vsi poklicani faktorji ter postavijo to šolo na tisto visoko stopinjo, na kateri bi morala stati gledé na kmetijski značaj naše dežele. Interesa za to pa ni potreba le od strani poklicanih faktorjev marveč tudi od strani kmetov, kateri naj bi v vedno višji meri upoštevali važnost temeljitega pouka v kmetijski stroki, kar bi tudi pripomoglo, da bi prisla naša kmet. šola na tisti nivo, na katerem jo hočemo videti. — Kmetje naj torej ne zamujajo prilike, katera se jim nudi v temeljitejši nauk v kmetijstvu. Zdramite se, iz Vaših vrst mora iti pravo stremljenje po napredku v kmetijstvu, drugi poklicani činitelji menda potem že storijo svoje, tako da bi prišli do prav dobre kmet. šole v deželi. To želimo vsestransko!

Sprejme se takoj ● ● ● ● ● učenca za modno trgovino.

Da se hrano in stanovanje oziroma nekaj plače. Zahteva se najmanj ljudsko šolo. Ponudbe sprejema **J. Zornik**, trgovina z modnim blagom v Gorici, Gosposka ulica.

Trgovina modnega blaga!

J. ZORNIK
GORICA.

Moderce
partijske zadnje novosti
kupljene najprej in najceneje pri
J. Zorniku, Goriška ulica 7.

in je radi tega se pri meni
vsake dame, da se vidi
po modnih ličinah
cena je kakor drugod.

Pozor!

Posebna agentura za življenjski oddelek:
A. Michelstädter & Co v Gorici
na Travniku št. 10.

C. kr. priv.

ASSICURAZIONI GENERALI V TRSTU.
Stanje društva 31. decembra 1901.

Garancijski zalogi:		Garancijski zalogi so obteženi kakor sledi:	
1. Osnovna glavica	K 10,500.00—	1. Posedba in hipoteko	K 31,870.290-66
2. Rezervni dobiček	16,022.487-99	2. Posojila na življensko police društva	17,799.821-32
3. Rezervni gotovina za višje škode	3,488.741-26	3. Posojila na vrednostne papirje	2,467.253-17
4. Rezervni zalog za premije po bilanci A	7,621.065-10	4. Državni in drugi vrednostni papirji	122,468.568-59
5. Rezervni zalog za premije po bilanci B	147,165.146-89	5. Menice v portefeullu	1,140.190-42
6. Gotovina za oskrbo uradnikov	2,903.244-82	6. Obligacije delničarjev	7,350.000—
7. Zalog v korist življenskega oddelka	2,615.741-05	7. Vložki pri raznih bankah, gotovina, dolžniki z odštetimi upniki	7,223.302-95
K 190,319.427-11		K 190,319.427-11	
Škode izplačane lastnim zavarovancem tekom leta 1901		K 27,945.234-91	
Prej izplačane svote		688,595.391-06	
Torej skupna svota vseh izplačanih škod od začetka društvenega obdobja		K 716,540.625-97	
Tekoča glavica zavarovancev življenja dne 31. decembra 1901.		571,267.823-19	

Zastopstvo v Gorici, za mesnecami
(ulica Morelli) št. 8.

Proda se

po jako ugodni ceni in sicer zato, ker
je lastnik odšel v Ameriko sledeče:

1 Bandsäge, samo eno zimo rab-
ljena, ki se zamore rabiti na vodo, ka-
kor tudi samotež, pripravna za mizarje,
kakor tudi za kolarje.

1 Cirkular in 1 turbina za 3 konj-
ske moči, vse v dobrem stanu.

Natančneje se izve pri g. Fran
Tavčar, Selca pri Škofljici.

Švicarska urarska obrt.

Naznanjamo vsem veščakom
častnikom poštini, železniškim
in redarskim uradnikom kakor
tudi vsakomur ki rabi dobro
uro, da smo opreželi
edino razprodajo
novonajdene origi-
nalne, genske 14-
karatne remon. ure
zlatega-elektro-pla-
que, "sestav glas-
hülle". Te ure imajo
protimagnetične pre-
ciziski urni stroj, so
najnatančnejše regula-
rane in preskušene
in dajamo za vsako uro 3-letno pismeno jamstvo.
Okrov, ki je sestavljen od treh odskočnih pokrovcov,
je moderno in krasno izdelan ter napravljen iz novo
iznajdene ameriške goldinske kovine ter prekrit s
14-karat. zlatom, tako, da je podoben čistemu zlatu,
in veščaki jo ne morejo razločevati od prave ure, ki
velja 200 kron. Edina ura na svetu, katera ne zgubi
nikoli zlatega lica. Sprejeli smo v 6. mesecih 10.000
dodatnih naročb in okoli 3000 pohvalnih pism. Cena
uri za gospode ali dame le 16 kron poština in col-
nina prosta. Vsaki uri je brezplačno pridejan mož-
njček od usnja. Krasne in moderne verižice od zla-
tega plave za gospode ali dame (tudi ovrtnice) po
3—5—8—K. Ako ura ne ugaja, se sprejme
nazaj vsled česar se nima nobenega rizika. Razpo-
šiljanje po poštini povzeta ali predplačila.
Naročbe je pošiljati na **Razpošiljanje ur**
"Chronos Basel" (Švica). Za pisma v Švico je
staviti znamko za 25 stot., na dopisnice 10 stot.

Zahvala.

Ginjenim srcem se najiskrenejše zahvaljujemo vsem onim blagim
dušam, ki so med boleznijo in povodom smrti nepozabnega sina,
oziroma soproga, očeta, brata, unuka

Viktorja Žnidarčič

izražali svoje sočutje, oziroma spremili blagega pokojnika k večnemu
počitku.

Posebno se zahvaljujemo preč. gosp. župniku Valentinčič-u za
ponovno tolažbo; dalje čislanim rodbinam Bajč-ovi, Faganel-ovi,
Gvaič-ovi, Hebat-ovi, Pavletič-ovi, Vižintin-ovi za podarjene krasne
vence; gospodom pevcem za ginjačo petje; potem vsem onim milim
prijateljem, ki so od blizu in daleč prihiteli, da pokojnemu izkažejo
poslednjo čast; sosebno smo hvaležni dragim sovaščanom, ki so tako
mnogobrojno počastili spomin pokojnika, nam pa dajali s tem naj-
izdatnejšo tolažbo v teh težkih urah.

Bog poplačaj vsem stotero!

V RENČAH, dne 26. oktobra 1902.

Žalujoči ostali.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladničar
v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za
birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za
mnogobrojna naročila ter obljublja solidno
postrežbo po jako zmernih cenah.

E. LEBHERZ

Gorica

tovarna užigalic
priporoča prebivalcem Primor-
skega svoje izdelke raznih vrst,
posebno izvrstne in zanesljive
užigalice

Božjast.

Kdor trpi na božjasti, krčih in drugih nervoznih
bolezni, naj zahteva knjižico o teh boleznih. Dobiva
se zastoj in franko v Schwannen-Apoteke, Frank-
furt a. M.

Najceneji izvir dobrih
ur s 3-letnim pismenim jam-
stvom
Hanns Konrad,
Izvoz ur ter zlatine — Most št. 249.
(Češko).

Lastne delavnice ur in fine mehanike.
Dobra rem. ura iz niklja gl. 3-75
Fina srebrna rem. ura . . . 5-25
Fina srebrna verižica . . . 1-20
Budilnik iz niklja . . . 1-75
Ivrka je odlikovana s c. kr. orlom;
ima zlate svetilne iz razstav ter tisoče
originalnih pisem. — Ilustrovan cenik zastoj!

Leta 1831. v Gorici ustanovljena tvrdka

E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu
svojo lastno izdelovalno umetnih cvetic za
vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko
zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaske po-
trebe, voščene sveče itd. vse po zmerni ceni.
Naročila za delo izvršuje točno in solidno.
Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno
črk na perilo.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,
briskih, dal-
matinskih in
istarskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na
vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56
litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.
Cene zmerno. Postrežba poštena

Kranjski laneno oljnat firnež, pristen

čisto kranjsko laneno olje

sladko jedilno laneno olje

priporoča

Adolf Hauptmann

prva kranjska tovarna oljnatih barv,
firneža, laka in kleja v Ljubljani.

Čistilna voda „Reale“

iz vrelcev Mathias, lastnina

Henrika Mattonija v Budimpešti

je toplo priporočena od prvih tu- in
inozemskih zdravniških avtoritet kot
najbolje čistilno sredstvo. Odlikuje se
radi množine soli „Glauber“ in grenke
soli, katero ima v sebi ter s svojim
hitrim in dobrim učinkom.

Zaloga za Gorico:

Lekarna G. B. Pontoni.

Krasen slovenski skladni koledar

za trgovine, obrti, urade, pisarne, šole in posameznike
izide začetkom novembra v moderni in elegantni obliki
v založništvu tvrdke

Ivana Bonača v Ljubljani.

Cena je vžlic okusni izdelavi zelo nizka, samo 70 vin. s pošto 20 vin. več.

Prekupi dobe velik rabat in se na zahtevo doloži cenik.

Trgovci porabijo istega lahko kot lepo novoletno darilo in se brezplačno vtisne njihova firma.

Da ne bode, ako koledar kmalo poide prepozno, prosim
gg. naročnike, da se čim prej oglašé kjer se bode na take pri raz-
pošiljati v prvi vrsti oziralo.

Dr. Rosa balzam

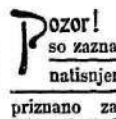
za želodec

Pražko hišno mazilo

iz lekarne B. FRAGNER-ja v PRAGI

je splošno, že 30 let znano **domače zdravilo**,
katero pospešuje tek, olajšuje prebavo in lahko
odvaja. Pri rednemu vporabljanju ojačuje pre-
bavne organe in drži v pravem toku.
Velika steklen. 1 gl. mala 50 kr. Za naprej
poslani znesek gl. 9-28 se pošlje velika stekle-
nica in mala za 75 kr. poština prosto na vse
postaje Avstro-Ogerske.

je staro, najprej v Pragi uporabljeno hišno
zdravilo, katero vzdržuje čiste rane in jih tudi
obvaruje nečistobe ter ublažujoče deluje na
vročino ter bolečine.
V škatljah po 35 in 25 kr. S pošto 6 kr. več.
Za naprej poslani znesek gl. 1-58 se pošlje
1/2 škatlja ali gl. 1-68 1/2 škatlja, ali gl. 2-30
1/2 škatlja, ali gl. 1-48 1/2 škatlja, poština
prosto na vse postaje Avstro-Ogerske.

Pozor! Vsi deli zaboja
so zaznamovani s zraven
natiskeno in zakonito
priznano zaščitno znamko.

Glavna zaloga: Lekarna B. FRAGNER-ja, c. kr. dvornega zalagatelja „pri črnem orlu“ v Pragi,
Mala strana 203, na voglu Špurnerove ulice,

potem v Gorici v lekarnah Cristofoletti, Gliubich, Pontoni in pl. Gironeoli.

Dnevno razpošiljanje po pošti. — Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogerske.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilne vloge obrestuje po 4 1/2%, — večje stalne, naložene najmanj na jedno
leto, po 5%. — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube
obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila daje na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali
mesečnih obrokih, — proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje.
Zadružniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih
letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 1. avg. 1902:

Deleži: a) poupisani	K 1.231.200—
b) vplačani	590.171-61
Dana posojila	1.358.212-28
Dopolnilni zaklad	203.863-46
Vloge	568.867-99